

Monika Šimůnková: „V dnešní době není jednoduché prosazovat lidskoprávní témata.“

eFocus

Zmocněnkyně vlády pro lidská práva se po několika letech v advokacii rozhodla jít cestou pomoci potřebným. Necelých sedm let působila v nadaci Naše dítě, kde iniciovala vznik bezplatné Linky právní pomoci. Vedla první českou internetovou linku pro boj s dětskou pornografií. Patří k velmi pracovitým lidem, na Úřadu vlády svítí téměř každý den dlouho do noci. Zastává názor, že pozitivně diskriminační opatření jsou v konečném důsledku ve prospěch všech – jen politici to lidem často neumí dostatečně vysvětlit.

Vy zastáváte dvě funkce. Jste zmocněnkyní a vrchní ředitelkou sekce pro lidská práva. Máte tedy agendu několika poradních orgánů. Jak se to dá vše stíhat?

„To je zajímavé, že právě toto kladete jako první otázku. Pro mě je to jedna z věcí, která je velmi podstatná a peru se s ní každý den. Ta agenda, přesně jak jste popsal, je neuvěřitelně obsáhlá. Jsou to sloučené dvě funkce dohromady. Jedna úřednická, vrchní ředitelka sekce, která zahrnuje práci personální, organizační a ekonomickou. V té řídím zhruba pětáctýřicet lidí. A na druhou stranu je práce zmocněnce, která by měla být více reprezentativní a ideologická. Vyjždění ven, mluvení s lidmi, komunikace s médii....“

Takže pro představu to, co dělal Váš předchůdce.

„To co dělal můj předchůdce, pan Kocáb. Dělal zmocněnce, nemusel se starat o chod sekce, ty měl na starosti jeho kolega. Takže já se to snažím zvládat dnes a denně už přes rok. A pokud nepracuji dvanáct hodin denně a více, tak to jde stihnout obtížně. Je to opravdu velké vypětí.“

Jaká je Vaše aktuální náplň práce?

„Zásadním úkolem, který jsem si předsevzala, i vzhledem k období, kdy tady žádný zmocněnec nebyl, stabilizovat chod poradních orgánů vlády, které se tady vyvíjely mnoho let. V nich je zastoupena jak státní správa, tak občanská společnost. A na platformě poradních orgánů si vyměňují názory, důležitý je právě dialog. Po mé zkušenosti z neziskového sektoru považuji za velmi důležitou komunikaci mezi občanskou společností a státní správou. A tím pádem i činnost poradních orgánů vlády. V současné době jich mám pod sebou pět a k tomu ještě Agenturu pro sociální začleňování.“

Jaké priority máte jako zmocněnkyně vlády pro lidská práva?

„Pro minulý rok to bylo více posílit ochranu práv dětí, v rámci lidskoprávní dimenze. To se nám povedlo, na podzim jsme udělali velkou kampaň proti sexuálnímu zneužívání dětí, nad rámec našich povinností. Letos bych se chtěla více zaměřit na práva seniorů. Je rok aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity. Minulý týden jsem se stala patronkou tohoto roku, například spolu s paní Květou Fialovou. Já mezi ostatními patrony sice trochu věkově vyčnívám (*smích*), ale myslím si, že ze své pozice to téma mohu velmi zviditelnit. A co je pro mě velmi důležité, povedlo se nám před čtrnácti dny přijmout usnesení Rady vlády pro lidská práva ohledně nezákonných sterilizací žen, kde Rada doporučuje vládě přijmout mechanismus odškodnění. Je to pokrok. Vláda České republiky se zatím jen omluvila, ale už mnoho let se mluví o tom, že by se mělo i odškodnit. A ptá se nás na to i mnoho lidskoprávních mezinárodních institucí a tak trochu to České republice vyčítají. Tento podnět by měl jít tedy na vládu během několika měsíců.“

To jsou věci, které z médií slyšíme už od počátku Vaší funkce. Chce to asi velkou dávku trpělivosti a přijmout fakt, že prosadit tato témata nejde ze dne na den.

„Ne, to nejde. A také si musíte zvyknout na hodně kritiky. Chválu skoro neslyšíte, protože všechno to jsou témata, na kterých nezískáte body. Já o sobě tvrdím, že nejsem politik, nemám politické ambice a nepotřebuji body popularity získávat. Tudiž mám lehčí úlohu. Ale víte, že když začnete mluvit např. o romské problematice, česká společnost reaguje velmi emotivně. Někdy jste hodně zaskočení reakcemi lidí. Třeba v létě, když byl pochod LGBT skupiny (*Prague pride - gay a lesbický pochod*), který jsem podpořila, tak jsem dostala stovky negativních reakcí. Mailů od lidí z celé republiky. Ohledně žádného jiného tématu jsem nedostala tolik negativních reakcí, to mě tedy hodně zaskočilo. Ta témata nejsou populární. V dnešní době není jednoduché prosazovat lidskoprávní témata. Už jsem to zmínila při jiné příležitosti a stojím si za tím, že lidskoprávní problematika stojí na žebříčku hodnot a priorit dnešní společnosti a politiků hodně nízko.“

Jak je na to z Vašeho pohledu právníká obec?

„Co se týče právníků samotných, je nutno rozlišovat. Povědomí je samozřejmě větší minimálně v tom smyslu, že víme, že pokud neuspějeme v rámci vnitrostátního soudního řízení, tak je možno se v některých případech odvolávat k Evropskému soudu pro lidská práva. A je to dnes standardní mechanismus, který používají právníci z neziskových organizací a advokáti, kteří zastupují křiklavé případy porušení lidských práv. Já tomu samozřejmě velmi fandím. Anebo třeba soudci se v dnešní době musí vyrovnávat s tím, že jim přibývá agenda, která akcentuje to, že se lidé ve větší míře domáhají svých lidských práv. Například vzrostla agenda týkající se vězňů. Ti si stěžují na podmínky ve věznicích, víc než dříve. A je tam dokonce i větší oprávněnost nároků, není to kverulantství.“

Pro právníky jsou tato témata jistě zajímavá, ale spíš nevyhledávaná - a to zejména z finančního hlediska.

„Většinou ano (*smích*)...“

Vy jste se ale rozhodla jít touto cestou.

„Já jsem se rozhodla jít méně komerční cestou. I když jsem na začátku působila v komerční sféře. Už jsem to několikrát řekla, sice to zní jako klišé, ale vnitřně mě to neuspokojovalo.“

Jak byste přesvědčila právníky, aby se angažovali i v neziskovém sektoru?

„Záleží to na vnitřním postoji a životních hodnotách každého z nás a také časových možnostech. Já se ale hodně setkávám a setkávala jsem se s tím, že řada právníků má v sobě sklony pomáhat lidem tam, kde to nemohou zaplatit. Třeba v rámci nadace Naše dítě se mi podařilo získat spolu s Českou advokátní komorou několik dalších advokátů, kteří chodili do nadace a pomáhali nám zadarmo radit v oblasti rodinného práva. Protože je to uspokojovalo a chtěli tímto způsobem dělat i nějakou charitativní činnost. A takových lidí je v neziskovém sektoru celá řada. Je to věc každého z nás, jak velkou potřebu pomáhat druhým v sobě má. Já jsem to vždy měla jako prioritu, možná až extrémní. Finance pro mě nejsou nejdůležitější, spíše pocit uspokojení, že jsem někomu pomohla.“

Není ta cesta, kterou jste si vybrala, tedy probíjet ta témata z Úřadu vlády, až moc komplikovaná?

„Přiznávám, že to těžké je. Už v neziskovém sektoru, kdy jsem „bojovala“ za práva dětí, jsem byla konfrontovaná s tím, že to není vždy snadná cesta. Často jsme se setkávali s tím, že státní správa nedělala něco, co bychom rádi, aby dělala. Teď jsem na té druhé straně. Mám větší možnosti věci ovlivnit. To je velmi podstatné, mám možnost zasahovat do věcí při jejich zrodu, ovlivnit je a posunout ve prospěch skupin lidí, které to potřebují. Přiznávám ale, že ten poslední rok je pro mě jeden z nejnáročnějších v mém životě.“

Je oblast, kde je aktuálně potřeba více právní pomoci?

„Obecně je to u lidí, kteří nedisponují tak velkými finančními prostředky a je jich bohužel čím dál tím víc. To je potřeba si přiznat. Dále se to týká např. oblasti ochrany práv seniorů. Vidíme to i na základě kauz, které sledujeme v médiích, kdy se tu formují skupiny lidí pachatelů, které se vyloženě zaměřují na seniory. Vědí, že jsou daleko zranitelnější a důvěřivější skupina. Zvláště, když jsou osamocení a nemají podporu rodiny. Dokážou je neuvěřitelným způsobem zneužít a obrátit o poslední finance. A pro tyto lidi to může znamenat v konečném důsledku takové psychické poškození, že jim to může způsobit i smrt. Takže určitě bych jako jednu skupinu, která potřebuje mít daleko více informací o tom, že se mohou jít někde poradit, viděla seniory. A protože budeme všichni stárnout a bude nás čím dál víc, bude to stále aktuálnější téma. Senioři jsou opravdu hodně zranitelní. Např. i v okamžiku, kdy jsou v postavení spotřebitele, kdy jsou nuceni k podpisu smluv, kterým úplně nerozumí. To se ovšem týká i lidí žijících na hranici chudoby, kde je navíc velká finanční negramotnost.“

A něco pozitivního bychom našli?

„Co se týče lidskoprávní tematiky, můžeme být rádi, že jsme demokratický právní stát a řešíme právě tyto lidskoprávní problémy. A ne třeba omezování svobody slova nebo shromažďování. (smích)

Významnou roli hrají média, ať už někdy částečně negativní. Jejich „hlídací“ role je ale nesmírně důležitá.“

Častým mediálním tématem je strategie boje proti sociálnímu vyloučení.

„To je otázka celkem aktuální. Týká se sociálního napětí a vyloučení v určitých částech Česka a s tím spojené romské problematiky. Je to základní strategický vládní materiál ze září minulého roku, který obsahuje několik desítek opatření, která by situaci v těchto lokalitách měla dlouhodobě zlepšovat. Pokud se tedy budou naplňovat. A aby to nebyla jen slova na papíře, tak jsem se rozhodla, že to opravdu chci pohlídat. Budu předsedat koordinační skupině, která bude na úrovni náměstků jednotlivých ministerstev, a budeme monitorovat, jestli se ta opatření skutečně naplňují. Co se týká například ministerstva školství, chceme zredukovat počet romských dětí v praktických školách a vůbec zredukovat počet praktických škol jako takových. Za což jsme také velmi kritizováni.“

Jak se Vám uchopuje romská problematika. Tedy oblast, na kterou se velmi zaměřoval Váš předchůdce?

„Michal Kocáb to tak deklaroval a z jeho činnosti bylo jasné, že romská otázka je jeho naprostá priorita. Já nechci říkat jakékoliv kritické věci, ale cítila jsem silně to, že některé jeho aktivity byly lidmi vnímány až negativně. Že se snažil prosazovat věci na ochranu a ve prospěch Romů takovým způsobem, že majorita získala pocit, že jsou tady pouze Romové a že pouze v jejich prospěch je nezbytné něco dělat. A tolik se nemluvalo o negativních věcech, které majoritě vadily a které jakoby neexistovaly. Měla jsem pocit, že částečně jeho aktivity přispěly k zhoršenému vnímání romské problematiky majoritou. A s tím se velmi špatně něco dělá. Vyvrcholilo to na Šluknovsku minulý rok.“

Vy jste prohlásila, že letos na jaře očekáváte „další vlnu“.

„Že se toho obávám.“

Jaro se blíží, máte nějaké indicie, že by se situace zhoršovala?

„Mám indicie, že na Šluknovsku ta situace pořád není klidná. Starostové se obávají toho, jak to tam bude po oteplení pokračovat. Je samozřejmě především úkolem místních starostů snažit se tu situaci uklidnit. Ale mám informace i z jiných lokalit, že tam situace není dobrá. Celkově je situace soužití Romů s majoritou špatná. Je to hodně napjaté, skoro nejvíce za posledních mnoho let. Člověk se ptá,

čím to je, když se tu situaci snažíme dvacet let řešit. Je tu spousta vládních koncepcí a mám pocit, že výsledky nejsou žádné. A děsí mě přibývajících rasově motivovaných útoků, třeba se zápalnými lahvemi. K tomu se musíme postavit razantně a říci, že tak se u nás problémy řešit nebudou. Chybí tu větší vůle politiků zaujmout jednoznačné stanovisko a odsoudit rasismus. Ano, část Romů skutečně využívá sociální dávky a zvykla si na tento život, část Romů skutečně páchá ve větší míře drobnou trestnou činnost. Ale naopak ti slušní na to doplácí dvojnásob. Protože se prosazuje princip kolektivní viny.“

Máte ještě nějaké profesní sny? Třeba si založit vlastní nadaci.

„Je pravda, že to mě už napadlo (*smích*). Že kdyby k tomu byla příležitost, založila bych si ji a zcela sama si rozhodovala o tom, kam vložím prostředky a kde pomůžu. Těch oblastí je velká spousta a neubývá jich. Jinak považuji tuto svoji pozici v současné době za vrchol kariéry. V rámci České republiky a v rámci oblasti, ve které pracuji, už asi není nic jiného, čeho bych chtěla dosáhnout. Jsem za tuto příležitost skutečně vděčná. Mám ale silný vztah k zahraničí, ráda cestuji a mám ráda mezinárodní spolupráci. Takže bych možná jednou chtěla pracovat za Českou republiku v mezinárodní organizaci, jež se zaměřuje na lidsko-právní tematiku. To by bylo zajímavé.“

Zmínili jste, že ráda cestujete. Máte ještě nějaký cestovatelský sen?

„Já cestování miluji. Před tím, než jsem nastoupila do této pozice, jsem byla na čtrnáct dní v USA. To byl můj sen. A cestovatelská mánie mě neopouští. Takže až budu mít jednou zase víc času, tak je tu ještě Austrálie, Jižní Amerika a Indonésie – hlavně ostrov Bali. A možná, že si letos v létě splním jeden svůj malý sen, podívat se do Skandinávie.“

Doufejme, že léto bude tedy klidné.

„Pracovně se toho trochu obávám.“

Jak si nejlépe odpočínáte? Nebo spíš, jaká je pro Vás časově nejvýhodnější forma relaxace?

„(*smích*) Já se musím přiznat, že zejména moje sportovní aktivity byly za poslední rok velmi zredukovány. Přesto se ale nemůžu vzdát svého nejoblíbenějšího sportu, tedy lyžování. Na ten si najdu čas vždy. Každopádně můj osobní život se za poslední rok celkově velmi omezil a tím i čas na sport a ostatní koníčky. V posledních měsících tak zůstává mojí nejoblíbenější odpočinkovou aktivitou pořádný spánek.“

Velmi děkujeme za rozhovor.

Fotografie naleznete >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Advokátní kancelář Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.](#)
- [Náš náskok byl v odhodlání a ochotě riskovat](#)
- [Na co se zaměřoval úřad pro ochranu osobních údajů při své kontrolní činnosti v roce 2020?](#)
- [„Co nás čeká v právu ICT v roce 2021“](#)
- [Rozhovor s Petrem Sprinzem](#)
- [Odborný seminář: Závazky v novém občanském zákoníku](#)
- [Odborný seminář: Smlouvy uzavírané se spotřebitelem v novém občanském zákoníku](#)
- [Chambers Europe 2012: PRK Partners oceněna za nejlepší klientské služby](#)
- [Nataša Randlová prominentním právníkem Chambers Europe](#)

- [Ocenění soutěžněprávního týmu advokátní kanceláře Schönherr](#)
- [Advokátní kancelář KŠB byla oceněna jako nejlepší národní právní firma v ČR](#)